

A papucsgyár

Somogyi Károlyné felvétele

A kikészítő üzemrészen ügyes asszonykezek az utolsó simításokat végzik a szegedi papucson. Képünkön munka közben Domonkos Istvánné, Faragó Mihályné, Kocsis Sándorné, Nagy Jánosné és Nagy Ferencné

A „szegedi” jelző nem mai keletű: a színes, díszes papucsokhoz réges-rég, már a török idők óta hozzátartozik. Az évszázadok során szinte amolyan *epitheton ornans* lett belőle, mint az eposzok nagy alakjainak állandó kísérőjelzője. Szegeden a papucskészítés hagyomány — s ez a hagyomány napjainkban is folytatódik, méghozzá szép sikerrel.

Még irodalma is van ennek a régi mesterségnek. Mikor a szegedi Április 4. Cipez és Papucskészítő Ktsz-be érkeztem „papucsézőbe”, éppen a könyvecske egyik szerzője, Nagy Ferenc volt a kalauzom. Nemcsak a szerzőség jogán, hanem azért is, mert 1955-től ő a vezetője a szövetségi papucsüzemnek.

Az csak természetes, hogy inkább gyárra, mint a régi kisipari műhelyekre emlékeztem ez a részleg. Hosszú, tágas terem, szalagszerű munkamegosztás. Sok férfi munkálkodik itt. Mindjárt a sor elején három régi munkás végzi a műveleteket; Mészáros János 15 éve tagja a szövetségnek, Lengyel István, Tóth István alapító tagok. Itt az ő ke-

züik alatt „kezdődik” a papucs — az úgynevezett fárafoglalással, a felsőrész és talpbélés illesztésével, hogy aztán a hagyományok szerint folytatódjon az alkotás.

Ezek belföldre készülnek, a 23-astól a 43-as számig mindenféle méretben — mondja kísérőm — az érdeklődés igen nagy, őszintén szólva nem is tudjuk teljesen kielégíteni a hazai igényeket.

A másik oldalon barna bőrpapucsokat készítenek a szövetségi üzemekben. Elnézem, ahogy a talpat könnyedén, biztos kézzel vágják körül. Gubina József, Karácsonyi Pál és Naszradí József művészei ennek a mozdulatnak, régi szövetségi tagok mindhárom. Mint a részlegvezető mondotta, nem lenne célszerű géppel végezteni ezt a munkát, mert az ügyes mesterek gyorsabban elvégzik, villan a kés és mértani pontossággal pillanatok alatt alakul a talpforma.

Újabb terebbe vezet utunk, a felsőrész-készítő és előkészítő üzemrésze, ahol lányok, asszonyok hajolnak figyelmesen a munkadarabok fölé. Itt látni a leg-

több színt. A bojtfüzérék a szívárvány minden színében pompáznak, serény asszonykezek illesztik a bojtokat a piros virághímés felsőrészhez.

Voltak szép számmal, s még ma is munkálkodnak a régi papucsdinasztiák. Illetve a leszármazottak. Ebben a terebben például Lajos Péterné. A nagyapja, de az édesapja, sőt férje is mesterségbeli; ez a családi hagyomány vonzotta őt is a szakmához. Mint talán már sejt is az olvasó: élete párját itt a szövetségben, a munkahelyén ismerte meg.

Az exportról is kérdezősködöm. Most nincs számottevő érdeklődés, de például 1966-ban 34 ezer pár szegedi papucs utazott Csehszlovákiába. Tavaly pedig ötezer pár úgynevezett szőnyegpapucsot szállítottak Angliába. A hazai piacon a legnagyobb, legélénkebb a kereslet.

— Idén mennyi papucsot készítenek?

— Százkilencvenezer párat.

A kikészítő üzemrészen színes papucshalmok, odébb dobozok tornyai. Itt már együtt látni a sok munka gazdag eredményét. Mostanában javult a minőség is, 98 százalék az első osztályú részarány. Noha ez nemcsak rajtuk múlik — a bőr minőségétől is függ — a régi mesterek és a mellettük nevelkedett fiatalok igyekeznek tovább öregbíteni a már kivívott jó hírnevet.

S. M.

Szeged a negyedik ötéves terv küszöbén

Kétségtelen, Szeged fejlődése elsősorban a szocialista iparban elért eredményeken mérhető le, amelyről első cikkünkben vázlatos képet adtunk. Fontos azonban a kereskedelem helyzetének megvizsgálása is, mert ez szintén sokat mond az életszínvonal alakulásáról, jöhet, az élénkülő kereskedelmi forgalom egyéb okkal is magyarázható. Egy tény: Szegeden bonyolódik le a kiskereskedelem országos forgalmának 1,85 százaléka. Hat-hét évvel ezelőtt az egy lakosra jutó kiskereskedelmi forgalomban csak Debrecen előztük meg, ma pedig közvetlenül Budapest után következünk, magunk mögött hagyva a többi megyei jogú várost. Mi tagadás, ebben szerepe van az egyre erősödő határforgalomnak is. Közismert, hogy ennél fogva az átlagosnál lényegesen nagyobb feladatokat kell megoldania például az élelmiszer-kiskereskedelemnek.

Az ugrásszerűen megnőtt forgalom kapcsán kell szót tennünk, hogy a bolthálózat nem bővült ezzel párhuzamosan. A nagyobb városokhoz viszonyítva Szegeden legkevesebb az élelmiszerbolt. Ha a koncentrátságot vizsgáljuk, akkor is meglepően fest a kép: az üzletek 80 százaléka az I. kerületben működik, a külső körzetek ellátása mennyiségileg és minőségileg erősen kifogásolható.

Érdekes, hogy a ruházati üzletek forgalma 55 százalékkal nőtt Szegeden, a 34 százalékos országos átlaggal szemben, igaz, ehhez hozzájárult a Centrum Áruház megnyitása és a nők foglalkoztatottságának magas aránya. Az elmúlt 4-5 esztendőben két és félszeresére nőtt a vegyes iparcikkek forgalma. Különösen megélték a lakosság érdeklődése a háztartási gépek iránt. A szegedi boltokban 1969-ben eladtak 2788 porszívót, 2185 mosógépet, 3436 hűtőszekrényt, 2724 gázkályhát, 3986 tévét, 10 047 rádiókészüléket és így tovább. Hasonlókat mondhatunk a vendéglátó vállalatokról is: az országos 91 százalékos gyarapodással szemben Szegeden 2,2-szeresére nőtt a forgalom, amiben nyilvánvalóan szintén közrejátszott a meghatározódott turizmus is.

Tavaly a két határállomás forgalma 40 százalékkal haladta meg az előző évet. No, nem mind arany, ami fénylik. A nagy utasáramlásnak több mint a fele átmenő, szaladó jellegű, s az a baj, hogy szállodai férőhelyek hiánya miatt ennek is csak jelentéktelen hányadát tudjuk egy-két napra megállásra ösztönözni. De rendkívüli nehézségek mutatkoznak a szabadtéri játékok idején is. Jellemző, hogy tavaly egész évben 100 százalékos volt a szállodák kihasználtsága. A Szegedi Ünnepi Hetek rendezvényei 1969-ben mintegy 440 ezer vendéget vonzottak a városba, s bizony, ennyi embert lehetetlen lett volna 560 szállodai ágyon elhelyezni, ha nem segített volna néhány kollégium és a fizetővendég-szolgálat révén a lakosság. Az idegenforgalom továbbfejlesztésének — amely valutabevétel és kereskedelmi többletforgalom szempontjából is hasznos —, nyilvánvalóan egyik alapvető feltétele az igényeknek megfelelő szállodai ellátottság.

Szeged élelmiszer-ellátásának fontos kiegészítője a piac. A lakosság itt szerzi be zöldség- és gyümölcszükségletének mintegy 65 százalékát. A szegedi piacok felhozatala tavaly közel 50 millió forint értékű áru volt, ami a tíz évvel ezelőtti helyzethez képest 12 százalékos fejlődésre vall. Ennek megfelelően az árak is kedvezően alakultak: olcsóbb lett a tejtermék, a tojás, a gyümölcs, kisebb mértékben a baromfi, ellenben a burgonya és a zöldség ára valamelyest emelkedett. A piacokon jelentkező árak 12 százaléka a termelőszövetkezetekből származik, a többi része háztáji gazdaságok és kiskertek terméke. Nagy szükség lenne rá, hogy a négy szegedi térszék fokozza a piaci felhozatalt, s ezáltal az eddigénél jobban megfeleljenek árszabályozó szerepüknek.

A szegedi lakosság áruellátásának színvonalát tehát erőteljesen, az országos átlagot meghaladóan fejlődött. Ennek a fejlődésnek a jövőben sem szabad megtorpannia. Elsősorban a város külső részeiben bővíteni kell az élelmiszerbolt-hálózatot, mert a meglévő boltok általában szűkek, korszerűtlenek, alkalmatlanok az áruválaszték lényeges bővítésére. Nyilvánvaló, nem lehet minden egyes külvárosi üzletet máról holnapra átalakítani. Szép, tágas önkiszolgáló boltokra legalább a főutakon, a forgalmasabb utcákon lenne szükség, az új lakótelepeken pedig nagy alapterületű, ABC-áruházakat igényel a lakosság. Tarjátélepen és Újszegeden ruházati és vegyes iparcikk áruház építése is indokolt lenne. S a belváros? Itt a rekonstrukció keretében az látszik legészterűbbnek, ha a kereskedelmi expozit helyeken újabb szép üzleteket nyitunk, mindenekelőtt visszaadva erre a célra az eddig raktárakként használt üzlethelyiségeket. Időszerű a Marx téri piac bővítése, az arisztás korszerűsítése is, hogy ezzel is segítsük a tömeges áruellátást.

Lassan-lassan elkészül végre a Royal szálló, de ez is csak 240 férőhelyvel enyhíti majd az elhelyezési gondokat. Ezért rendkívül időszerűvé vált Szegeden egy új, nagykapacitású szálloda és étterem építése. Szakemberek szerint hamar megtérülne ez a beruházás. Milliószámmra jönnek-mennek a turisták az E-5-ös nemzetközi úton, s ha lenne hol, közülük sokan megaludnának Szegeden, legalább egy éjszakára, közben elköltve kisebb-nagyobb összegeket. Nem megoldás a jelenlegi kemping sem a Tisza-partján, mert szinte minden tavasszal elönti a víz. Olyan helyen lenne rá szükség, ahol majd szeptemberig zavartalanul, megfelelő színvonalon fogadhatná a vendégeket. A lakosság étel-italellátásáról természetesen a külső körzetekben sem feledkezhetünk meg.

Jogos igény, hogy a színvonal mindenütt legyen méltó a város jó híréhez. Evégett is tervezi a város vezetősége a következő 5-6 esztendőben egy 8 tantermes kereskedelmi és vendéglátóipari szakiskola építését. (Folytatjuk.)

F. NAGY ISTVÁN

Rendkívüli feladatok várnak az idén az autóközlekedésre

Az Autóközlekedési Tröszt igazgatótanácsa szombaton rendkívüli ülést tartott. Tapolczai Kálmán vezérigazgató értékelte az autóközlekedés dolgozóinak az árvízvédelem és a helyreállítás során eddig kifejtett áldozatos munkáját, szövegeket a következő feladatokról. Az autóközlekedés csaknem 4 ezer kocsija dolgozik rendszeresen az árvízvédelmi munkálatoknál.

A közhasznú autófuvarozásra rendkívüli feladatok várnak az év hátralévő részében is. Már jelentek a tavaszi nagy feladatok, a gyümölcszállítás stb. és sürgető az elmaradt fuvarok pótlása. Mindezt úgy akarják végrehajtani, hogy se a

népgazdaság, sem a vállalatok ne károsodjanak.

A tanácsülés — a tröszt 24 vállalatának vezetője — megszavazta az Autóközlekedési Tröszt felajánlását, amely szerint hozzájárulnak a nemzeti jövedelemnek a tervezetnél nagyobb mértékű növeléséhez. Az előzetes számítások szerint ugyanis az árvíz következtében — a kocsik fokozott igénybevétele, a rendkívüli magas karbantartási költségek, az elmaradt fuvarok bevételeinek kiesése miatt — eddig mintegy 50 millió forinttal csökkent a tröszt gazdasági eredménye. Ezt az elmaradást részletes intézkedési terv alapján a termelékenység növelésével pótolják.

Két hét múlva békekölcsön-sorsolás

Az Országos Takarékpénztár két hét múlva, június 29-én és 30-án, Budapesten rendezi a II., a III. és a IV. Békekölcsön 1970. első félévi húzását.

Az első napon a II. Békekölcsönt sorsolják, 135 800 kötvényre 36,4 millió forintot, a második napon sorsolják a III. és a IV. Békekölcsönt. A III. Békeköl-

csonból 612 850 kötvényre 81,3 millió forint, a IV. Békekölcsönből pedig 376 000 kötvényre 49,9 millió forint jut a szerencsés kötvénytulajdonosoknak.

A kétnapos húzáson a három békekölcsönből összesen 1 124 650 kötvényre 167,6 millió forintot sorsolnak ki. A kötvények beváltása július 7-én kezdődik.

PIAC

A háziasszonyok és egyéb piacra járók két dolognak örülhetnek a tegnapi, immár a régi, szép nyarakat idéző reggelen. A Marx téri piac gazdagságának az újszegedi szép fejlődésnek. Újszegeden egyre gyakrabban lesznek tele az árusító asztalok, hiába, nagyon sokat jelent az is, hogy nem kell helypénzt fizetni. A szombati árakon is meglátszott, hogy azokat elsősorban a nagytermelők megjelenése változtathatja meg. Mérséklődtek ismét az árak, hiszen majdnem tíz nagytermelő hozta el áruját. A szegedi városellátó vállalat 400 csirkét hozott 28 forintos, 100 tyúkot 26 forintos kilónkénti áron, a MÉK félezer csirkét 30 forintjával, 200 tyúkot 28 forintjával. A hódmezővásárhelyi fogyasztási szövetkezet 300 csirkéjét 28, 100 tyúkját 25 forintért adta,

Felsorakoztak a főzelékek Működik az újszegedi piac is

a vásárhelyi kisállattenyésztők egyesülete 26 forintért adta a csirkét, 26-ért a tyúkot: az előbbiből 600, az utóbbiból 100 darabot. Felvonultak a kisteleki baromfi-tenyésztők is, félezer csirkével és 100 tyúkkal, a szegedi Móra Ferenc Tsz is hozott 300 csirkét és 6840 tojást. Ötezer darab hegyes zöldpaprikát szállított a piacra a szegedi Új Élet, 800 csomó karalábét az algyői Új Élet Tsz. A pusztaszeri Petőfi Tsz szintén karalábét árusított.

Áru	Ára (-tól, -ig)
Zöldbab, kg	22,00—24,00
Zöldborsó, kg	4,50—5,00
Karfio, kg	6,00—8,00
Fejes káposzta, kg	3,50—4,00
Kelkáposzta, kg	5,00—6,00
Spenót, kg	5,00
Sóska, kg	4,00

Áru	Ára (-tól, -ig)
Újbungonya, kg	5,00—6,00
Óbungonya, kg	2,00—2,50
Idei sárgarépa csomója	1,50—2,50
Idei gyökér csomója	1,20—1,50
Karalábé csomója	2,50—3,00
Retek csomója	1,00—2,00
Zölhagyma csomója	1,20—1,50
Vörshagyma, kg	5,00
Fokhagyma, kg	14,00—16,00
Saláta, db.	0,80—1,20
Hegyes zöldpaprika, db	1,00—1,20
Töltött való paprika, db	1,50—2,50
Uborka, kg	10,00—12,00
Eper, kg	8,00—10,00
Cseresznye, kg	5,00—7,00
Egress, kg	6,00—7,00
Alma, kg	6,00
Tojás, db.	1,10—1,20

VASÁRNAP, 1970. JÚNIUS 14.

Nyári gyakorlat

Az egészségügyi szakközépiskola tanulói jelenleg nyári szakmai gyakorlaton vesznek részt. Az elsősök két-két napot töltenek egészségügyi intézeteinkben — a rendelőintézetben, a mentőállomáson, a KÓJÁL-nál és az I-es kórházban — ismerkednek az ott folyó munkával. A másodikosok a kerületi szakrendelőknél, a harmadévesek az odesszai és a Csillag téri bölcsődében töltenek három, illetve négyhetes gyakorlatukat.

A művészeti gimnázium diákjai is kétételes nyári gyakorlaton vannak. A grafikusok a nyomdában dolgoznak, a szobrászok az építőipari vállalatoknál és a városgazdálkodásnál működő díszítőelemeket faragnak, figurákat a klinikakertbe. Emellett segítenek a szabadtéri játékok díszleteinek festésében is.